

НАРЕДБА № 2 ОТ 7 ЯНУАРИ 2011 Г. ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КВАЛИФИКАЦИЯ ПО ПРОФЕСИЯТА "ПОМОЩНИК ПЪТЕН СТРОИТЕЛ"

В сила от 21.01.2011 г.

Издадена от Министерството на образованието, младежта и науката

Обн. ДВ. бр.7 от 21 Януари 2011г.

Раздел I. Общи положения

Чл. 1. С тази наредба се определя Държавното образователно изискване (ДОИ) за придобиването на квалификация по професията 582090 "Помощник пътен строител" от област на образование "Архитектура и строителство" и професионално направление 582 "Строителство" съгласно Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6, ал. 1 от Закона за професионалното образование и обучение.

Чл. 2. Държавното образователно изискване за придобиването на квалификация по професията 582090 "Помощник пътен строител" съгласно приложението към тази наредба определя изискванията за придобиването на първа степен на професионална квалификация за специалностите 5820901 "Пътища, магистрали и съоръжения" и 5820902 "Релсови пътища и съоръжения".

Чл. 3. Въз основа на ДОИ по чл. 1 и рамковата програма по чл. 10, ал. 3, т. 1 от Закона за професионалното образование и обучение се разработват учебен план и учебни програми за обучението по специалностите по чл. 2.

Раздел II. Съдържание на Държавното образователно изискване

Чл. 4. (1) С ДОИ по чл. 1 се определят професионалните компетенции в края на обучението по професията, които гарантират на обучаемия възможност за упражняване на професията 582090 "Помощник пътен строител".

(2) Държавното образователно изискване за придобиването на квалификация по професията "Помощник пътен строител" определя общата, отрасловата и специфичната задължителна професионална подготовка за професията, както и избираемата подготовка.

(3) Съдържанието на всеки вид задължителна професионална подготовка по ал. 2 включва:

1. необходимите професионални компетенции (знания, умения и професионално-личностни качества);
2. тематичните области, от които се формира съдържанието на учебните предмети/модули.

Чл. 5. С ДОИ по чл. 1 се определят и входящото минимално образователно равнище, описанието на професията, целите на обучението, резултатите от ученето, изискванията към

материалната база и изискванията към обучаващите.

Преходни и Заключителни разпоредби

§ 1. Учебните планове и учебните програми за обучение по професията, действащи към влизане в сила на тази наредба, се прилагат до разработване и утвърждаване на учебните планове и учебните програми по чл. 3.

§ 2. Тази наредба се издава на основание чл. 17, т. 3 във връзка с чл. 16, т. 7 от Закона за народната просвета.

§ 3. Наредбата влиза в сила от деня на обнародването ѝ в "Държавен вестник".

Приложение към чл. 2

Държавно образователно изискване за придобиване на квалификация по професията "Помощник пътен строител"

Професионално направление:		
582	Строителство	
Наименование на професията:		
582090	Помощник пътен строител	
Специалности:		Степен на професионална квалификация:
5820901	Пътища, магистрали и съоръжения	Първа
5820902	Релсови пътища и съоръжения	Първа

1. Входни характеристики

1.1. Изисквания за входящо минимално образователно равнище за ученици и за лица, навършили 16 години

За придобиване на първа степен на професионална квалификация по професията "Помощник пътен строител" от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6, ал. 1 ЗПОО (утвърден от министъра на образованието и науката със Заповед № РД-09-413 от 12.05.2003 г., изм. и доп. със Заповед № РД-09-04 от 08.01.2004 г., Заповед № РД-09-34 от 22.01.2004 г., Заповед № РД-09-255 от 09.04.2004 г., Заповед № РД-09-274 от 18.02.2005 г., Заповед № РД-09-1690 от 29.09.2006 г., Заповед № РД-09-828 от 29.06.2007 г., Заповед № РД-09-1891 от 30.11.2007 г., Заповед № РД-09-298 от 19.02.2009 г., Заповед № РД-09-1803 от 29.10.2009 г.) входящото минимално образователно равнище за ученици е завършен шести клас.

За придобиване на първа степен на професионална квалификация по професията "Помощник пътен строител" входящото минимално образователно равнище за лица, навършили 16 години, е начален етап на основното образование или успешно завършен курс за оgramотояване по реда на Закона за насърчаване на заетостта.

1.2. Изисквания за входящо квалификационно равнище или професионален опит

За обучение по професията "Помощник пътен строител" с придобиване на първа степен на професионална квалификация не се изисква кандидатите да притежават предишна професионална квалификация или професионален опит.

За обучение по професията "Помощник пътен строител" с придобиване на първа степен на професионална квалификация на лица с професионален опит по тази професия се организира надграждащо обучение. Съдържанието на това обучение се определя след сравнение на компетенциите и резултатите от обучението, описани в Държавните образователни изисквания (ДОИ) за придобиване на квалификация по професията.

2. Описание на професията

2.1. Трудови дейности, отговорности, личностни качества, особености на условията на труд, оборудване и инструменти, изисквания за упражняване на професията, определени в закони и подзаконни актове (здравословно състояние, правоспособност и др.)

Помощник пътният строител участва в изграждането, поддържането и ремонта на: земно легло и пътни настилки; земно легло, баластова призма и горно строене на жп линии; отводнителни съоръжения към пътища и жп линии, както и на водостоци, мостове и други транспортни съоръжения, като извършва помощни работи съвместно с по-квалифицирани работници, спазва здравословните и безопасни условия на труд и опазва околната среда. Изгражда и монтира водещи ивици и тротоарни настилки. Полага хоризонтална маркировка и монтира вертикална сигнализация. Извършва дейности, свързани със създаване и поддържане на пътни принадлежности и крайпътно обзавеждане.

В своята дейност помощник пътният строител използва различни инструменти и оборудване за извършване на изкопни работи, приготвяне на строителни смеси и разтвори, изграждане на пътни настилки, баластова призма, полагане на траверси и релси на жп линия, изграждане на отводнителни съоръжения и др., както и различни лични предпазни средства. Извлича информация от техническа документация - чертежи, схеми, технологични карти; съставя нарядни бланки и др.

Помощник пътният строител отговаря за: качеството на своята работа; ефективното използване на материали и инструменти; собствената си безопасност и тази на хората, с които работи; спазването на правила и срокове за извършване на дадена работа.

Работи предимно на открито при различни атмосферни условия, на отдалечени от населени места обекти. Често работи на път или жп линия, по които се осъществява движение, което изисква специална сигнализация и мерки за осигуряване безопасността на работата. При някои дейности работи с вредни и лесно запалими материали и задължително трябва да спазва правилата за противопожарна защита. Работата е свързана с физическо натоварване, поради което е необходимо да бъде в добра физическа форма.

Работното време е стандартно, но често е ненормирано поради сезонността на работата, като се налага и работа в почивните и празничните дни.

Лицата, практикуващи професията, трябва да бъдат физически издръжливи, подвижни и да се ориентират лесно в пространството, да имат нагласа за работа на открито, да притежават сръчност, търпение, постоянство, умение за работа в екип.

Помощник пътният строител има възможност да работи в държавни, общински и частни фирми с дейности в областта на строителството.

2.2. Възможности за продължаване на професионалното обучение

След придобиване на първа степен на професионална квалификация обучаваният може да продължи обучението си по друга специалност от професията "Помощник пътен строител" или по друга професия с възможност за придобиване на втора или трета степен на професионална квалификация, като обучението му по задължителната професионална подготовка - единна за всички направления и единна за професиите от професионално

направление "Строителство", се зачита.

2.3. Възможности за професионална реализация съгласно Националната класификация на професиите и длъжностите (НКПД) в Република България, утвърдена със Заповед № 742 от 27.12.2005 г., Заповед № 416 от 08.06.2006 г., Заповед № 884 от 07.11.2006 г., Заповед № 969 от 28.12.2007 г., Заповед № 01/1114 от 30.12.2008 г. на министъра на труда и социалната политика - лицата, придобили първа степен на професионална квалификация по професията "Помощник пътен строител", могат да заемат длъжностите 9312-0002 Земякопач, 9312-0005 Работник, поддръжка на пътища, 9312-0008 Работник, поддръжка, 9312-0009 Работник, поддръжка на железния път и съоръжения, 9312-0012 Работник-копач, канали и изкопи, 9312-0003 Работник, строителство, както и други длъжности, включени при актуализиране на НКПД.

3. Цели на обучението

3.1. Цели на обучението по общата задължителна професионална подготовка - единна за всички професионални направления

След завършване на обучението по професията обучаваният трябва да:

- познава и прилага правилата за здравословни и безопасни условия на труд, за противопожарна и аварийна безопасност и защита; използва лични предпазни средства; оказва при необходимост първа долекарска помощ; предпазва околната среда от замърсяване;

- познава процесите и явленията, свързани със строителството в страната;

- разбира своята роля в дейността на предприятието, съзнава необходимостта и повишава квалификацията си;

- познава правата и задълженията си като участник в трудовия процес съгласно Кодекса на труда, разбира договорните отношения между работодател и работник;

- осъществява ефективни комуникации с колеги и с прекия си ръководител, спазвайки йерархичния ред.

3.2. Цели на обучението по отрасловата задължителна професионална подготовка - единна за всички професии от професионално направление "Строителство"

След завършване на обучението по професията обучаваният трябва да:

- познава и спазва нормативните документи при изпълнение на задълженията си;

- познава основните строителни материали, знае и прилага правилата за поддържането, транспорта и съхранението им;

- познава елементите на сгради, видовете конструкции и етапите при изграждането им;

- познава и спазва технологичната последователност за изпълнение на строителните работи;

- познава и спазва нормативните документи, регламентиращи дейностите в строителството;

- измерва дължина и маса и изчислява площ и обем - ръчно и с калкулатор.

3.3. Цели на обучението по специфичната за професията "Помощник пътен строител" задължителна професионална подготовка

След завършване на обучението си по професията обучаваният трябва да:

- знае предназначението на различните видове инструменти, материали и помощен инвентар, спазва правилата за безопасна работа с тях;

- изпълнява в технологична последователност различните видове строителни дейности по изграждане, поддържане и ремонт на пътни настилки и транспортни съоръжения;

- сигнализира работното място при работа на открит път съгласно инструкцията за сигнализацията;

- организира правилно работното място.

4. Резултати от ученето

Компетенции	Резултати от ученето Обучаваният трябва да:
Общи за професията "Помощник пътен строител"	
1. Спазва правилата за здравословни и безопасни условия на труд	<ul style="list-style-type: none"> 1.1. Прилага правилата за безопасна работа с материали, инструменти, машини 1.2. Разпознава опасните ситуации, които могат да възникнат по време на работа 1.3. Ползва лични предпазни средства и специална работна екипировка 1.4. Правилно се ориентира при движение на територията на строителната площадка в зависимост от маркировката и сигнализацията 1.5. Постава обезопасяваща сигнализация на изкопите и при извършване на ремонтни работи 1.6. Спазва правилата за безопасно движение и работа на път (жп линия) 1.7. Познава правилата и процедурите за пожарна и аварийна безопасност 1.8. Използва по предназначение средства за противопожарна защита (пожарогасител, кофпомпа и др.) 1.9. Оказва долекарска помощ на пострадал при инциденти в резултат на работа с инструменти и машини
2. Опазва околната среда	<ul style="list-style-type: none"> 2.1. Безопасно транспортира вредните за околната среда строителни материали на територията на строителната площадка 2.2. Събира и изхвърля отпадните продукти на определените за целта места при спазване на изискванията за опазване на околната среда 2.3. Познава вредата върху околната среда от небрежно съхраняване и използване на строителните материали, инструменти и машини
3. Поддържа ред и чистота на работното място и строителната площадка	<ul style="list-style-type: none"> 3.1. Ползва по предназначение инструментите и оборудването, необходими в транспортното строителство 3.2. Поддържа и почиства инструментите и оборудването на работното място 3.3. Прибира инструментите и оборудването от работното място
4. Извършва товаро-разтоварни работи	<ul style="list-style-type: none"> 4.1. Разпознава материалите, използвани в строителството 4.2. Товари и разтоварва строителни материали и изделия, включително на височина и на разстояние, без механизация 4.3. Транспортира строителни материали, изделия и оборудване в съответствие с указанията 4.4. Складира строителни материали, изделия, оборудване на определените места
5. Извършва ръчно изкопи и насипи	<ul style="list-style-type: none"> 5.1. Разпознава строителните почви, материали и техните качества 5.2. Подравнява откоси и банкети 5.3. Профилира откоси и банкети 5.4. Оформя откоси и банкети 5.5. Укрепва изкопи и насипи

	5.6. Отводнява изкопи и насипи
6. Помага на по-квалифицираните работници на строителни обекти, в складове и др.	6.1. Приготвя строителни разтвори по предварително зададена рецепта 6.2. Поставя оборудването и инструментите 6.3. Поддържа оборудването и инструментите 6.4. Прибира оборудването и инструментите 6.5. Извършва помощни дейности, свързани с изграждането на пътя (жп линията) или транспортни съоръжения
7. Създава и поддържа пътни принадлежности и крайпътно обзавеждане	7.1. Монтира предпазни огради, километрични знаци и други пътни принадлежности и крайпътно обзавеждане 7.2. Поправя предпазни огради, километрични знаци и други пътни принадлежности и крайпътно обзавеждане 7.3. Изпълнява декоративни зидарии, перголи и други елементи на крайпътните площадки за отдых, паркинги и др. 7.4. Засажда и поддържа крайпътни насаждения
Специфични за специалност 5820901 "Пътища, магистрали и съоръжения"	
8. Извършва дейности, свързани с поддръжката на пътищата	8.1. Прилага мероприятия по поддържане на пътищата в зависимост от климатичните условия през различните сезони 8.2. Почиства пътното платно при спазване на изискванията 8.3. Почиства отводнителни пътни съоръжения - дренажи, канавки и др. 8.4. Обезопасява заледени участъци 8.5. Помага при монтиране на снегозащитни огради
9. Полага хоризонтална маркировка и монтира вертикална сигнализация	9.1. Познава пътните знаци и видовете хоризонтална маркировка 9.2. Участва при монтажа на вертикална сигнализация 9.3. Полага хоризонтална маркировка 9.4. Спазва технологичните изисквания и последователност при полагане на хоризонтална маркировка
Специфични за специалност 5820902 "Релсови пътища и съоръжения"	
10. Извършва дейности, свързани с поддръжката на жп линии	10.1. Прилага мероприятия по поддържането на жп линиите в зависимост от климатичните условия през различните сезони 10.2. Участва в групи по текущо поддържане на железния път: смяна на отделни траверси, релси, смазване на скрепления, настави и др. 10.3. Извършва зимно поддържане (снегочистване) на жп коловози 10.4. Помага при монтиране на снегозащитни огради 10.5. Сигнализира работното място при работа в открит път и в гаров район 10.6. При необходимост аварийно спира влак
11. Монтира вертикална сигнализация	11.1. Познава видовете знаци за сигнализиране на жп линии 11.2. Участва при монтажа на вертикална сигнализация

5. Изисквания към материалната база

Обучаващата институция трябва да осигури учебни кабинети за обучението по теория, а за обучението по практика - учебни работилници или базови обекти (предприятия) при предварително сключени договори.

Учебните кабинети трябва да имат: работно място за всеки обучаван (работна маса и стол), работно място за обучаващия (работна маса и стол), учебна дъска, шкафове, екрани и стойки за окачване на табла, дъска за писане, други средства за обучение и дидактическа техника, учебни помагала - демонстрационни макети и модели, реални образци, онагледяващи табла, учебни видеофилми, програмни продукти.

В учебните работилници се провежда обучението по практика на професията. Необходимо е да бъдат оборудвани с машини и съоръжения, както и със съответни помагала, съобразно усвояваната професия и специалности. Те трябва да осигуряват работни места за всички обучавани, както и едно работно място за обучаващия. Необходим е индивидуален шкаф за функционално разполагане на инструментите; цялостен комплект техническа документация (инструкционни карти и др.); съблекалня за момчета и отделно за момичета; складови помещения.

Работилницата да бъде оборудвана със следните ръчни инструменти: кирка, лопата, чапа, подбивка, тесла, чук, мистрия, либела, лата, шаблон, калибър, отвес, метър, ролетка, гребло, трион и др.

6. Изисквания към обучаващите

Професионалната подготовка по професията "Помощник пътен строител" се извършва от лица с образователно-квалификационна степен "магистър", "бакалавър" по специалности от професионално направление "Архитектура, строителство и геодезия" от област на висше образование "Технически науки" от Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления (ДВ, бр. 64 от 2002 г.) и съответстващи на учебните предмети (модули) от задължителната професионална подготовка.